

Inhač vsek dan razen ne
dej je praznikov.
Issued daily except Sundays
and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LETÖ—YEAR XIII.

Cena leta je 54.00. Printed as second-class matter January 22, 1916, at the post-office in Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., pondeljek, 22. marca (March 22nd) 1920. Subscription 54.00 Yearly.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

ALI JE KONFLIKT MED DELAVCI IN PODJETNIKI V KATALONIJI KONČAN.

BOJ MED GOSPODARJI IN DELAVCI JE TRAJAL SKORAJ LETO DNE.

Zdi se, da sta obe stranki upehani in utrujeni.

Barcelona, Španija. — Zdi se, da se bliža boj svojemu koncu, ki je trajal skoraj leto dni med delavci in podjetniki. Lani koncem poletja je prišlo do nekaknega neoficijskega premirja, kajti boj je za nekaj časa ponehal, da je seveda kasneje izbruhnil še z večjo silo.

Takega boja med delavci in podjetniki še ni bilo v Spaniji.

Znano je, da je v Španiji največ industrije v Kataloniji, ali ravno ob času, ko je ves svet klical po produktih, je delo v tej provinci počivalo radi trmoglavnosti podjetnikov, ki je menda po vsem svetu enaka. Stavkalo je nad en četr milijona delavev, kar nekaj stoji v taki državi, kot je Španija, ki je zelo revna na industriji.

V tem boju med delavci in podjetniki so se delavci poslužili stavke, podjetniki pa izbora, kajti zadnji so hoteli zmagati za vsako ceno.

Spor je pričel s stavko uslužencev pri katalonski električni družbi, ki je bila izgubljena. Delavci so spoznali, da ne opravijo nesesar, če so organizirani v samostojni organizaciji in pridružili so se zvezzi kovinah delavev.

Tako je zavalovalo močno gibanje, da se delavci organizirajo po-

industrijaln in da se staro forma organizacije opusti. Zoper so se pojavile stavke v velikem številu. Vlada je skušala posredovati, dosegla pa ni uspeha, ker je bilo nujno posredovanje nasodno, ki je pa podprlo podjetnike, da so napovedali splošen izbor delavcem dne 25. avgusta l. l. S tem izporosom so podjetniki dozvezno zmaguli, toda le za malo časa, kajti takoj so izbruhnile zopet stavke, ko so podjetniki odprli svoje tovarne. Podjetniki so pa na stavke zopet odgovorili z izporom.

Podjetniki so seveda lagali, da je gibanje teroristično, da tako pripravlja gibanje ob zaupanje javnosti. Da so se podjetniki bojevali z lažjo govorji dejstvo, da so z delavci simpatizirali celo zmerni meščanski listi in izjavili, da je pravo na strani delavev. Ti listi so izjavljali, da imajo ti boji politično ozadje in da so jih podjetniki, ki so bili v najtejnje-zvezi z nazadnjaki v španskem parlamentu, nalači izzvali, da prepričijo gibanje za napredno zakonodajo. Da so imeli podjetniki veliko zaslonovo v reakcionarnih vladnih krogih, govor dejstvo, da je vlada dala generalnemu kapitanu Anatolije obširno oblast, da s silo začre gibanje. Governer Katalonije je pa izjavil odredbe, da se morajo delavci v nekaj dneh vrnuti na delo. Take odredbe so dosegle le malo uspeha. Besede teh odredb so bile že zdavnej pozabljene, ko so se delavci pričeli vracati počasi na delo.

Nastalo je zopet nekakno premirje, kajti nobena stranka ne more izjaviti, da je zmaga. Če je konec boja, je pa seveda drugo vprašanje, kajti delavci so se precej v tem boju naučili in prav zanesljivo izrabljivo svoje izkušnje, ko konflikt izbruhne zopet znova.

Vlada je stala z vso svojo močjo na strani podjetnikov, kajti civilni governer Katalonije je dal arretirati celo tri avokate. Puig de Aspera, Rafael Guerra del Ria in Jose del Ria in zapreti v trdnjavi Montjuich, ker so zagovarjali delavce, češ, da s svojimi zavori ščuvajo delavce z odpornim.

Delavški boji v Kataloniji se napravili na vse delavce v Španiji globok vtis, in če je zdaj nastal mir, tedaj je ta mir podoben tiski v zraku, ki se pojavi pred nevihto.

DEMOKRATIJE IN SOCIALISTI BOJKOTIRALI PARLAMENT V BELGRADU.

Belgrad, Jugoslavija, 19. marca. — Zastopniki socialističnih in demokratičnih strank so bojkotirali narodno predstavništvo in je štirje poslanci jih zastopajo v zbornici. Vladna stranka je vsled te obstrukcije v stiski in komaj vzdržuje kvorum. Konflikt med strankami je zelo akuten.

SENATOR NEWBERRY OBSOJEN V JEČO.

Porota ga je spornala krivoga, da je bil izvoljen z pomočjo korupcije.

OBSOJENIH JE ŠE 16 NJEGOVIH SOKRIVCEV.

Grand Rapids, Mich. — Senator Truman H. Newberry je bil v soboto spoznan po poroti krivim kršenjem volilnih zakonov ob času volitev leta 1918, in sodnik Clarence W. Sessions ga je odsodil na dve leti zamora in \$10,000 globe. Poleg njega so bili spoznani krivi in obsojeni njegov brat John S. Newberry in petnajst drugih, ki so vodili volilno kampanjo. Senatorjev brat je obsojen le na globo \$10,000, dočim se kazeni ostalih vrsti od dveh do enega leta zapora in globe od \$2000 do \$10,000.

Advokatje obsojencev so tako izjavili, da vlože priziv na višje sodišče. Proces se bo torej vlekel najbrž še leta.

STARÁ SLEPARSKA POTEZA JE PRIPRAVILA BRANJEVOV OB \$125.

Hoboken, N. J. — Branjevec Harold Bonnell v Milburnu, N. Y., sta prišla neznana in se predstavila, da sta detektiva. Dejala sta prestrašenemu branjevcu, da ima ponarejen denar, ki je zatrjeval, da je nedolžen in da še nikdar v svojem življenju ni imel ponarejenega denara. Detektiva sta poslušala njegovo jeremiado o nedolžnosti, ko je nehal govoriti, sta mu pa povedala, da ga morata arretirati in z denarjem vred, ki ga najdeta pri njem, odvesti na policijsko postajo. Pobrala sta pot in dvajset dolarjev in odgnala sta branjeveca s sabo. Prišedki na policijsko postajo, sta rekla branjevcu, naj poška pred vratmi, da napravita svoje poročilo. Branjevec je čakal in čakal, a ko se je naveličal čakati, je stopil v bližnjo sobo in potožil policijskemu lajtnantu svoje gorje. Lajtnant ga je pošlašal, zaslišal je detektive in tako dogнал, da sta navrhana sleparja oganizacija branjeveca za sto pet in dvajset dolarjev, ki sta nastopila v ulogi detektivov.

BANDITEJE SO ODNEŠLI OGROMEN PLIM.

Philadelphia, Pa. — Neznani banditje so vložili v prostore Ocean County Electric kompanije in so odnesli za tri sto tisoč dolarjev zadolžnic, od katerih jih za osem tisoč ni registriranih, tako da jih lahko prodaja. S tem plenom pa tolovaji še niso bili zavoljni in vložili so še v prostoročje Hydro-Electric kompanije, kjer so odnesli tudi za 110,000 zadolžnice, ki jih lahko vse vržejo na trg, ne da bi bili v nevarnosti, da jih primejo. Polica seveda skriva krive, toda o njih nima najmanjše sledi.

STRAH PRED POPLAVO.

Cincinnati, O. — Ljudje, ki žive v nižavah ob mestni meji, se pripravljajo, da beže, če pride poplava, ker reka narašča. Vreme.

Jutri deloma jasno in gorkeje, lahak dež proti večeru; zmeri južno — zapadni vetroti. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 34. Nujnični izhod 5:18, zahod 6:05.

Solnčni izhod 5:18, zahod 6:05.

PRIVATNI INTERESI NA-SPROTNI ODDAVČENJU NEOBDELANEGA SVETA

NAJVĒČJI NASPROTNIK SO SEVEDA ZEMLJŠČINI ŠPEKULANTJE.

Ljudstvo zahteva obdavčenje sveta po njegovih vrednostih.

SENATOR NEWBERRY OBSOJEN V JEČO.

Porota ga je spornala krivoga, da je bil izvoljen z pomočjo korupcije.

OBSOJENIH JE ŠE 16 NJEGOVIH SOKRIVCEV.

Grand Rapids, Mich. — Senator Truman H. Newberry je bil v soboto spoznan po poroti krivim kršenjem volilnih zakonov ob času volitev leta 1918, in sodnik Clarence W. Sessions ga je odsodil na dve leti zamora in \$10,000 globe. Poleg njega so bili spoznani krivi in obsojeni njegov brat John S. Newberry in petnajst drugih, ki so vodili volilno kampanjo. Senatorjev brat je obsojen le na globo \$10,000, dočim se kazeni ostalih vrsti od dveh do enega leta zapora in globe od \$2000 do \$10,000.

Advokatje obsojencev so tako izjavili, da vlože priziv na višje sodišče. Proces se bo torej vlekel najbrž še leta.

STARÁ SLEPARSKA POTEZA JE PRIPRAVILA BRANJEVOV OB \$125.

Hoboken, N. J. — Branjevec Harold Bonnell v Milburnu, N. Y., sta prišla neznana in se predstavila, da sta detektiva. Dejala sta prestrašenemu branjevcu, da ima ponarejen denar, ki je zatrjeval, da je nedolžen in da še nikdar v svojem življenju ni imel ponarejenega denara. Detektiva sta poslušala njegovo jeremiado o nedolžnosti, ko je nehal govoriti, sta mu pa povedala, da ga morata arretirati in z denarjem vred, ki ga najdeta pri njem, odvesti na policijsko postajo. Pobrala sta pot in dvajset dolarjev in odgnala sta branjeveca s sabo. Prišedki na policijsko postajo, sta rekla branjevcu, naj poška pred vratmi, da napravita svoje poročilo. Branjevec je čakal in čakal, a ko se je naveličal čakati, je stopil v bližnjo sobo in potožil policijskemu lajtnantu svoje gorje. Lajtnant ga je pošlašal, zaslišal je detektive in tako dogнал, da sta navrhana sleparja oganizacija branjeveca za sto pet in dvajset dolarjev, ki sta nastopila v ulogi detektivov.

Ljudstvo pa niščadovljeno s temi razmerami in zahteva, da se za posestnike uvede direkten načrtajoč dohodninski davek, davka proti prijetju, da ga morata arretirati in z denarjem vred, ki ga najdeta pri njem, odvesti na policijsko postajo. Pobrala sta pot in dvajset dolarjev in odgnala sta branjeveca s sabo. Prišedki na policijsko postajo, sta rekla branjevcu, naj poška pred vratmi, da napravita svoje poročilo. Branjevec je čakal in čakal, a ko se je naveličal čakati, je stopil v bližnjo sobo in potožil policijskemu lajtnantu svoje gorje. Lajtnant ga je pošlašal, zaslišal je detektive in tako dognal, da sta navrhana sleparja oganizacija branjeveca za sto pet in dvajset dolarjev, ki sta nastopila v ulogi detektivov.

STARÁ SLEPARSKA POTEZA JE PRIPRAVILA BRANJEVOV OB \$125.

Hoboken, N. J. — Branjevec Harold Bonnell v Milburnu, N. Y., sta prišla neznana in se predstavila, da sta detektiva. Dejala sta prestrašenemu branjevcu, da ima ponarejen denar, ki je zatrjeval, da je nedolžen in da še nikdar v svojem življenju ni imel ponarejenega denara. Detektiva sta poslušala njegovo jeremiado o nedolžnosti, ko je nehal govoriti, sta mu pa povedala, da ga morata arretirati in z denarjem vred, ki ga najdeta pri njem, odvesti na policijsko postajo. Pobrala sta pot in dvajset dolarjev in odgnala sta branjeveca s sabo. Prišedki na policijsko postajo, sta rekla branjevcu, naj poška pred vratmi, da napravita svoje poročilo. Branjevec je čakal in čakal, a ko se je naveličal čakati, je stopil v bližnjo sobo in potožil policijskemu lajtnantu svoje gorje. Lajtnant ga je pošlašal, zaslišal je detektive in tako dogнал, da sta navrhana sleparja oganizacija branjeveca za sto pet in dvajset dolarjev, ki sta nastopila v ulogi detektivov.

Ljudstvo pa niščadovljeno s temi razmerami in zahteva, da se za posestnike uvede direkten načrtajoč dohodninski davek, davka proti prijetju, da ga morata arretirati in z denarjem vred, ki ga najdeta pri njem, odvesti na policijsko postajo. Pobrala sta pot in dvajset dolarjev in odgnala sta branjeveca s sabo. Prišedki na policijsko postajo, sta rekla branjevcu, naj poška pred vratmi, da napravita svoje poročilo. Branjevec je čakal in čakal, a ko se je naveličal čakati, je stopil v bližnjo sobo in potožil policijskemu lajtnantu svoje gorje. Lajtnant ga je pošlašal, zaslišal je detektive in tako dogнал, da sta navrhana sleparja oganizacija branjeveca za sto pet in dvajset dolarjev, ki sta nastopila v ulogi detektivov.

STARÁ SLEPARSKA POTEZA JE PRIPRAVILA BRANJEVOV OB \$125.

Hoboken, N. J. — Branjevec Harold Bonnell v Milburnu, N. Y., sta prišla neznana in se predstavila, da sta detektiva. Dejala sta prestrašenemu branjevcu, da ima ponarejen denar, ki je zatrjeval, da je nedolžen in da še nikdar v svojem življenju ni imel ponarejenega denara. Detektiva sta poslušala njegovo jeremiado o nedolžnosti, ko je nehal govoriti, sta mu pa povedala, da ga morata arretirati in z denarjem vred, ki ga najdeta pri njem, odvesti na policijsko postajo. Pobrala sta pot in dvajset dolarjev in odgnala sta branjeveca s sabo. Prišedki na policijsko postajo, sta rekla branjevcu, naj poška pred vratmi, da napravita svoje poročilo. Branjevec je čakal in čakal, a ko se je naveličal čakati, je stopil v bližnjo sobo in potožil policijskemu lajtnantu svoje gorje. Lajtnant ga je pošlašal, zaslišal je detektive in tako dogнал, da sta navrhana sleparja oganizacija branjeveca za sto pet in dvajset dolarjev, ki sta nastopila v ulogi detektivov.

Ljudstvo pa niščadovljeno s temi razmerami in zahteva, da se za posestnike uvede direkten načrtajoč dohodninski davek, davka proti prijetju, da ga morata arretirati in z denarjem vred, ki ga najdeta pri njem, odvesti na policijsko postajo. Pobrala sta pot in dvajset dolarjev in odgnala sta branjeveca s sabo. Prišedki na policijsko postajo, sta rekla branjevcu, naj poška pred vratmi, da napravita svoje poročilo. Branjevec je čakal in čakal, a ko se je naveličal čakati, je stopil v bližnjo sobo in potožil policijskemu lajtnantu svoje gorje. Lajtnant ga je pošlašal, zaslišal je detektive in tako dogнал, da sta navrhana sleparja oganizacija branjeveca za sto pet in dvajset dolarjev, ki sta nastopila v ulogi detektivov.

STARÁ SLEPARSKA POTEZA JE PRIPRAVILA BRANJEVOV OB \$125.

Hoboken, N. J. — Branjevec Harold Bonnell v Milburnu, N. Y., sta prišla neznana in se predstavila, da sta detektiva. Dejala sta prestrašenemu branjevcu, da ima ponarejen denar, ki je zatrjeval, da je nedolžen in da še nikdar v svojem življenju ni imel ponarejenega denara. Detektiva sta poslušala njegovo jeremiado o nedolžnosti, ko je nehal govoriti, sta mu pa povedala, da ga morata arretirati in z denarjem vred, ki ga najdeta pri njem, odvesti na policijsko postajo. Pobrala sta pot in dvajset dolarjev in odgnala sta branjeveca s sabo. Prišedki na policijsko postajo, sta rekla branjevcu, naj poška pred vratmi, da napravita svoje poročilo. Branjevec je čakal in čakal, a ko se je naveličal čakati, je stopil v bližnjo sobo in potožil policijskemu lajtnantu svoje gorje. Lajtnant ga je pošlašal, zaslišal je detektive in tako dogнал, da sta navrhana sleparja oganizacija branjeveca za sto pet in dvajset dolarjev, ki sta nastopila v ulogi detektivov.

STARÁ SLEPARSKA POTEZA JE PRIPRAVILA BRANJEVOV OB \$125.

Hoboken, N. J. — Branjevec Harold Bonnell v Milburnu, N. Y., sta prišla neznana in se predstavila, da sta detektiva. Dejala sta prestrašenemu branjevcu, da ima ponarejen denar, ki je zatrjeval, da je nedolžen in da še nikdar v svojem življenju ni imel ponarejenega denara. Detektiva sta poslušala njegovo jeremiado o nedolžnosti, ko je nehal govoriti, sta mu pa povedala, da ga morata arretirati in z denarjem vred, ki ga najdeta pri njem, odvesti na policijsko postajo. Pobrala sta pot in dvajset dolarjev in odgnala sta branjeveca s sabo. Prišedki na policijsko postajo, sta rekla branjevcu, naj poška pred vratmi, da napravita svoje poročilo. Branjevec je čakal in čakal, a ko se je naveličal čakati, je stopil v bližnjo sobo in potožil policijskemu la

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašev po dogovoru. Kopij se ne vrčajo.

Naročnina: Zadnjene države (izven Chicago) in Canada \$6.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri meseca; Chicago \$6.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri meseca, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov na vas, kar ima enik s listom:

"PROSVETA"

2857 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepanju n. pr. (Marca 31-20) poteg vašega imena in naslova pomeni, da vam je z tem dnevi potekla naročnina. Preverite je pravno, da se vam ne ustavi list.

VOLILNA KAMPANJA V MEHIKI.

V Mehiki je volilna kampanja v polnem tiru, dasiravno se bodo volitve šele vršile dne 4. julija t. l. Značilno pri tej kampanji je, da se kandidatje pulijo za delavske glasove kot v drugih državah, v katerih imajo delave vojno pravico, dasiravno nobeden teh kandidatov ni delavec, ali kandidira na programu delavske politične stranke.

V Mehiki sta dve politični struji, ki imata vsaka svojega kandidata. Ena struja se zbira okoli sedanjega predsednika Carranza in njen kandidat je Ignacio Bonillas. Kandidat druge struje je pa general Alvaro Obregon.

Oba kandidata se obracata za pomoč do najbolj radikalnih struj v deželi in menda oblikujeta, da bosta izvedla njih programe do pike, če bosta izvoljena. Kako bosta kandidata ustregla vsem skupinam, to je seveda tajnost, ki je mogoče znana le obema kandidatom.

Ameriško vlebežniško časopisje je zadnje mesec večkrat poročalo, da Carranza podpira člane L. W. W., komuniste in druge radikalne skupine. Na tem je toliko resnice, da Bonillas, kandidat njegove politične struje, apelira za pomoč na te radikalne skupine pri volitvah, dasiravno je Bonillas znan kot nazadnjak. Kedaj se je Bonillas iz nazadnjaka spremenil v radikalca, je seveda tajnost, ki pa vseeno vleče pri delavskih masah.

Obregon pa apelira na pomoč "Mehiške delavske federacije", ki je združena z "Ameriško delavsko federacijo". Oba kandidata torej računata z delavskimi glasovi.

V tej kampanji pa leta očitki semintje. Obregonovi pristaši očitajo Carranzu, da izdelava vohunski sistem, da tako dela ovire Obregonu pri njegovi kampanji. Carranzovi pripadniki pa tudi ne molče, ampak očitajo Obregonu, da ni storil obljube, da bo miroval, če propade pri volitvah dne 4. julija.

Tretji kandidat je Pablo Gonzales, o katerem pravijo, da ga podpirajo najbolj nazadnjaške struje, ki pa ne pride pri volitvah v poštev.

V tej kampanji nima delavstvo svoje politične stranke in svojega kandidata. Iz tega se da sklepati, da mehiško delavstvo ni politično zrelo, ali da je ta zrelost še v razvoju. Čuditi se temu ne smemo, kajti volilna pravica je za mehiško delavstvo še nekaj novega, torej tudi ne smemo pričakovati, da mehiško delavstvo razume cenit, koliko je vredna zanj priboritev politične moći. Še v drugih deželah vidimo, da je delavstvo politično razcepljeno in da caplja za kandidati buržoaznih strank, v katerih je volilna pravica že stara naprava, dasiravno ga stotere skušnje uče, da ga profesionalni meščanski političarji z vsakvrstnimi obljubami le vlečejo za nos.

Socialnih reform v interesu mehiškega ljudstva še ni pričakovati, pa naj bo izvoljen Bonillas ali pa Obregon, kajti če hočeta izvesti dalekosežne socialne reforme v interesu vsega mehiškega ljudstva, morata vzeti predpravice mehiški buržoaziji, ki je njuna glavna opora.

Važno za rudarje, da vedo. — Konvencija rudarjev v Clevelandu je sprejela rezolucijo, v kateri odobrava, da se organizira delavska stranka.

Te dni je uprava magazina "Literary Digesta", ki je pod popolno kontrolo plutokracije, razposlala raznim urednikom delavskih listov vprašanje, kako sodijo o Gompersovem priporočilu, da naj delavci glasujejo za kandidate obih starih strank. Tako vprašanje in prošnjo, da naj napiše sto besed je najbrž prejel tudi mr. Ellis Searless, urednik rudarskega strokovnega lista "United Mine Journala".

"Literary Digest" je prinesel Searlessov odgovor, v katerem pravi, da je nespetno za ameriške delavce, da ustanovijo svojo stranko. On pravi: "Delavska stranka bi postala takoj tekmovalka obih starih strank. Obe bi napram nji nastopali kot taki. Delavstvo vsled tega ne more znagnati pri volitvah, ravno tako pa ne more nič pričakovati od drugih strank. Delavstvo lahko izvaja velik vpliv pri volitvah, če podpira može za kongresnike, ki so poznani, da so naklonjeni delavskim interesom, in če nasprotuje delavskim sovražnikom. To je pametna taktika."

Né vemo, če je Searless res tako pisal, ali če je uredništvo "Literary Digesta" zasukalo njegove besede. Rudarje je pa vsekakor dobro, da se prepričajo, na kakšen način so zgoraj omenjene besede prišle v list, ki je delavskim interesom sovražen.

DOPISI.

Youngstown, O. — Tukajšnji lokalni angleški list je prinesel 11. marca zanimiv dopis od nekega farmarja, ki bo gotovo zanimal tudi rojake, ker bodo razvideli, koliko dobitjo farmarji za svoje pridelke in koliko morajo plačevati ljudje v mestih za iste pridelke. Ta dopis se glasi v celoti:

Od kar se je pričelo zanimati splošno ljudstvo in celo zvezna vlada za draginjo živilenskih potrebščin in za vzrok te draginje navajati profitarstvo, so pričele razne kompanije, kot železniške družbe, klavniške družbe, veletrgovci in drugi, na dolgo in široko zagovarjati svoje interese v velikih dnevnikih in pripovedovali ljudstvu, da se moti, ako zvrša krvido draginje na te veleprodajtja. Vsi drugi sloji ljudstva so že izrazili svoje mnenje o draginji in profitarstvu, edino farmer je dosedal še molčal. Da pa ne bo kdo krivčno sodil farmerje in mogoče vzračal krvido draginje na farmerje, naj jaz izrazim svoje mnenje o tem predmetu.

Vse to oglašanje zgoraj omenjenih veleprodajnikov smatrati jaz samo za "kamoflazo". Zvezni uradniki so vodili preiskavo mesarskega trusta in vsled tega je cena mesa padla. Toda na čigave stroške. Večesemarji so enostavno pričeli plačevati cene živilen in živinorejci, kajti tudi pratejeli po celi državi so bili najbolj prisadeti.

Nekega dne sem obiskal neko grocerijsko prodajalno in prvo sem opazil, da bila neka stvar, podobna plošči, ki je visela pa zelo vidnem prostorn. V krogu so bile številke od 1 do 100 in v sredini pa bila pritrjena roka, katera kazalec je kazal na št. 21 $\frac{1}{2}$, in na tem mestu je bilo zapisano: "Toliko dobi grocerist od vasega dolarja." Od št. 21 $\frac{1}{2}$ pa do št. 200 je bilo v krogu zapisano in sicer z velikimi črkami: "Toliko dobitjo od vasega dolarja Carranza in agenti." V to prodajalno sem prinesel namreč mleko devet milij daleč v snegu in v mrazu. Ta trgovec je plačal meni mleko po 45c galono. Trgovec je takoj napolnil steklenice svojih adjemalcev in računal za četrtnik galona 16c, ali 64c galono. Po mognem računanju je on imel dobička 28 odstotkov in ne 21 $\frac{1}{2}$ odstotka. Radi mene tudi lahko za računa 50 ali 100 odstotkov, ako hoče in ako so njegovi odjemalcii zadovoljni. Toda ne sme pa potem zvršati krvido za draginje na farmerje.

Pred nekaj meseci so se morali mlekarji v okolici Clevelandu zagovarjati vsled previsokih cen in tedaj je ena največjih tvrdk, ki se bavi s prodajanjem mleka na drobno, poslala v liste dolgo izjavno, v kateri se je zagovarjala in dolžila organizirane farmerje, da so oni vzrok visokih cen. Ta tvrdka je tudi trdila, da bi ona zelo rada znižala cene mleka, toda nemogoče je, ker organizirani farmerji zahtevajo visoke cene. Toda resnica pri vsem tem pa je ta, da so dobili farmerji za galono mleka 27c, dočim so mlekarji prodajali galono mleka od 42c do 64c. Ista tvrdka je pred krajkim objavila v listih, da se je cena mleka farmerjem znižala in tako bo mogla prodati svojo staro zalogu in ako se bo cena mleku pri farmerjih še znižala, teda bo mogoče znižati ceno mleku na drobno. Ta tvrdka plačuje kiso smetano po 36c galono, prodaja pa po od 45c do 72c galono in sploh ta tvrdka plačuje najbolje izmed vseh drugih. Mi farmerji nismo nobene sitnosti s to tvrdko, ker plačuje cene, kajti smo dogovorili. Ako pa ta tvrdka lahko prisili odjemalce, da morajo plačevati 50 do sto odstotkov za razvražjanje mleka nas to ne briga in tudi ne zvršamo krivde na nikogar.

Pred kratkim sem prodal krovjo kožo za \$13.90, iz katere se prav lahko naredi pol ducata parov čevljev in tako pa ne more nič pričakovati od drugih strank. Delavstvo lahko izvaja velik vpliv pri volitvah, če podpira može za kongresnike, ki so poznani, da so naklonjeni delavskim interesom, in če nasprotuje delavskim sovražnikom. To je pametna taktika.

"Literary Digest" je prinesel Searlessov odgovor, v katerem pravi, da je nespetno za ameriške delavce, da ustanovijo svojo stranko. On pravi: "Delavska stranka bi postala takoj tekmovalka obih starih strank. Obe bi napram nji nastopali kot taki. Delavstvo vsled tega ne more znagnati pri volitvah, ravno tako pa ne more nič pričakovati od drugih strank. Delavstvo lahko izvaja velik vpliv pri volitvah, če podpira može za kongresnike, ki so poznani, da so naklonjeni delavskim interesom, in če nasprotuje delavskim sovražnikom. To je pametna taktika."

Né vemo, če je Searless res tako pisal, ali če je uredništvo "Literary Digesta" zasukalo njegove besede. Rudarje je pa vsekakor dobro, da se prepričajo, na kakšen način so zgoraj omenjene besede prišle v list, ki je delavskim interesom sovražen.

Dvomin, da zamore kak farmar in tej deželi razdeliti dobitek za leto 1919 po en odstotek na investiran kapital, ako odračuni šest odstotkov za obresti načelo-ve glavnice in ako plača po 50c na uro delaveem. — Eden izmed farmarjev.

Ta dopis je zelo podoben za vsakogar, da razvidi, kdo pobereve dobitek in kdo je vzrok sedanjih nezmožnosti draginje, v katerem se giblje delo znamenite pariške konference, smo zapisali nekaj stavkov, kateri se nam zdi potrebitno priklicati danes v spomin naših čitateljev. Govorec o ideji svobode, enakosti in bratstva smiseljeni na suhoperari sklad vseh značilnih znakov političkega stremljenja v evropskih narodih, ki se pojavi takoj po dejanjskem zaključku vojne, zatrjevali, da je doživelja svojo preobrazbo in smo zapisali naslednje besede: "Svet, ki je šel v vojno, da odpravi od sebe za večno nevarnost srednjevškega suženjstva, ustvarja v svoji zasplojenosti strasti in politički slepoti zopet sušnje na vseh koncih in krajin. Vojski proti imperijalizmu je rodil nov imperijalizem, ker je prešla lakomnost od ene strani na drugo." V drugem članku smo omenili mimogrede najmočnejšo nevarnost srednjevškega silo, ki je postala gibal vsega konferenčnega dela kapitalizma in smo rekelo: "Tako nekako se je zgordilo, da je imela finančna moč glavno besedo pri diplomatski mizi, da je delila dežele po svojih namenih, zavrala meje po svoji volji in zdrževala ljudstvo po svojem okusu. Seveda se je ta njena ljudska gibalna v okvirju njenih lastnih koristi. Da je dosegla svoj cilj, je operabilna vseh nasilje, včasih spletke, drugič zoper podkupovanje itd. Vse konferenčno delo nosi znake te političke memorije in zakotnega kovačstva, ter bo zato tudi rodil povod sebi primerne sadove, sovraščino in ljubosumnost in — nove vojne zapletljaje."

S tem bi bil podan jasen račun v pozitivnem smislu. V negativnem smislu pa si moramo biti na jasnen, da so Wilsonove ideje, kakor hitro se je sam rudi za las umeknil od njih, postale več ali manj brezpredmetne in za evropsko življenje in za našo. Ali naj imenujemo Zvezno narodov, ki se natajata na nepravilno urebno sveto, ideal regulatorja bodočega svetovnega političkega življenja? Za velike države, ki so pri veliki pariški pojedini obrale vse mejo, morda da; ali manjšim narodom, ki so bili deležni le suhih obranljivosti, so ostale te kosti v grlu in jih bodo tičale vse živje dni. In tako je tudi z nami! Zaradi teh bolečin v grlu smo lahko res hvaležni zavezniškim državam in tudi — Wilson!

DAVČNI URAD OBOPAN.

Seattle, Wash. — Zdi se, da so tolovali v današnjih dneh profitarstva in verižništva postali takoj predzniki, da so pričeli oplenjevati tudi zvezne urade in si prisvajati državni denar.

V davčni urad so prišli trije maskirani tolovali v samokresi v rokah in so uplenili dvajset tisoč dollarjev.

Blagajnik R. E. Stafford je ravnokar odpril blagajno in se vsezeljal v svoji pisalni mizi, ko so vstopili maskirani banditi. Amerilci so nati samokresi in zaklicali, da naj dvigne roki v blagajno, svoje žepce pa se nabasali z denarjem. Po izvršenem ropu so tolovali v katu litro izginili, kot so prišli.

TEČOVCI KARTELJO, KAZ SO NEVJALI.

Wheeling, W. Va. — Zastopniki tukajšnjih delavskih strokovnih organizacij so obdržavali shod, na katerem so sklenili, da ustanove zadržijo prodajalno. Govorniki so direktno obdolžili trgovce, da so hoteli zlomiti stavko voznikov in šoferjev in da so pri vsaki stavki na strani podjetnikov in proti delaveem.

NAZNANILO NARIM NAROCNIKOM.

Odkar so federalni predstavniki pričeli zoper prihajati iz raznih krajev pritožbe, da narocniki ne preizkusijo redno "Prosveš". "Prosveš" odvaja redno vseki dan popoldne in zvečer iz Chicago in če narocniki ne preizkusijo redno in pravokanci lista, ni naša krivda, ampak je kriva pri tukajšnjem upravi ali pa je druga.

Opozorjam narocnike v tistih krajih, v katerih pravijo, da ne dobi lista po 2 ali več dni, potem pa po vseh stvari skupaj, da nam podajo zaprisedenje injava o teh nerednostih, da je mogode upravi podvzeti potrebne korake za odpravo takih nedostatkov. Tako zaprisedenje izjava naj podpišejo vse pričetniki v naseljih in opredeljenci, s pravilnimi dokazi, da je močno dosegati nepravhe.

Pritožbo pri poštni upravi v Chicago smo že vložili, da bo kaj pomagalo, pa ne moremo povedati naprej. Če je ta pritožba dosegla vse, boste sami spoznali in našli način za dostavljanje lista. — Za upravnštvo lista, F. Gedina, upravitelj.

Wilson, njegovo delo in mi.

"Edinost" v Trstu je prinesla 15. jan. t. l. sledenči članek pod naslovom:

Razpravljajoč pred dobrim mesečem o načelih političnega misijanja in delovanja, ki nam izdajajo vse ozračje, v katerem se giblje delo znamenite pariške konference, smo zapisali nekaj stavkov, kateri se nam zdi potrebitno priklicati danes v spomin naših čitateljev. Govorec o ideji svobode, enakosti in bratstva smiseljeni na suhoperari sklad vseh značilnih znakov političkega stremljenja v evropskih narodih, ki se pojavi občutno in delavci občutno občutno.

Načelo samoodočevanje je za nas občutno le v tolkotu, v kolikor ni zadealo ob težje drugega. Pogajanja, ki so se vršila med Wilsonom in ostalimi začetnimi državami, narejajo odstop precešnjega dela jugoslovanskega naroda drugi državi.

Samoodločba je za 500.000 ljudi pada takoreč v vodo in vse to v čast kapitalizmu, imperijalizmu in vsem itenim "iznom".

V kolikor pa imamo še dolžnost, da smo hvaležni Wilsonu in ameriškemu narodu!

Izkušeni po dogodkih zadnjega leta, ko smo mogli neovirano očakovati raznimi samoodočevanje znake pisanega imperijalizma, moramo zapisati naslednje: Ameriki in njenemu predsedniku smo dolžni hvaliti za to, da sta nas občutovala se večje nesreče, se večjega ropa, ki bi ga lah

Ameriške vesti.

LESENE BARAKE KOT ODPOVOČILO PROTI POVIŠANI STANARINI

Chicago, III. — Zemljišča boražje pričela reševati seveda po svoje povisano stanarinu. Predsednik borcev, Adolph F. Kramer, meni, da se povisani stanarini od pomore na ta način, da se postavijo lesene barake in opremijo z modernimi in sanitarnimi stranami. Po njegovem mnenju je zunaj določenega pasa za zidana poslapja še dosti stavbišč na prodaj po \$250. Lesena baraka stane od \$500 do \$600, drugi stroški pa znašajo do \$575, tako da si lahko človek postavi svoj "dom" za \$1,175. On je prisel z drugimi delaji na dan. Dejal je, da betonsko delo stane petdeset dolarjev, uravnanje taj dve sto dolarjev, naprava za razsvetljavo pet in sedemdeset dolarjev, vodovodna uprava in instalacija v stranisu pa \$250.

Nihče ne bo mogoče ugovarjal, da se v takih lesnih barakah, ki se sestavijo kar skupaj iz celih sten, ne stanuje prijetno po leti, pa tudi v jeseni in spomladni ni hranje v njih neprijetno. Kaj pa po zimi, ko pritisne mrz?

Če se banke zavzamejo za načrt, in ga finančirajo, tedaj bodo prav zanesljivo pricli graditi take barake in tudi prodali jih bodo lahko, ker gradnja nove hiše stane sedaj precej denarja. Stanovanja primanjkujejo, stanarina gre pa navzgor, ker so bili povisani davki, in ker hišni posestniki ne povisijo stanarine le za povisani davek, ampak hčetejo s povisjanjem naspaviti še zase majhen dobiček.

STARĀ CIGANSKA POTEZA SE JE ZOPET OBNEŠLA NA LAKOMNEM CLOVEKU.

Chicago, Ill. — Louis Wartman, bogat tovarnar iz New Yorka, se je seznanil z "zenjalnimi" neznanci, ki so stavili pri konjskih dirkah in seveda nikdar izgubili stave, ampak so vlekli le velike dobičke. Dasičavno je to starā ciganska poteza, s katero love navrhali sleparji lakomne ljudi, je bogati tovarnar takoj zahral za nastavljeni vade.

Po prvem sestanku se je seveda večkrat sešel z njimi, ker se mu je zdelo, da ga delavci, ki garajo zanj, so prepričali bogate, da pri konjskih dirkah čez noč pomnoži svoje premoženje za več tisočakov. Ali z njim se je zgodilo, kakor se je dozdaj z vsemi takimi kalini. Ustanovili so majhen sindikat. V začetku so bile stave majhne, potem je bila napravljena večja stava in tovarnar je dobil šestnajst tisoč dolarjev. Da prejme dobitek, je pa moral tovarnar vplačati svoj začetek, kajti če bi ne bilo treba vložiti zalogu, bi lahko vsakdo igral in stavljal brez denarja. Tovarnar je žel na banko in potegnil \$15,000, katero je izročil sleparjem, ki so se vladno poslovili od njega s pripombo, da se kmalu vrnejo z denarjem. Tovarnar je potrežljivo čakal, kadaj se vrnejo sleparji z denarjem, dokler se ni naveličal čakati, nanje in je stvar naznani policiji. Na policiji so ga podučili, da taki kalini, kot je on, večkrat nasedejo na limanice, čeprav so zelo nerodno nastavljene.

DELOVANJE AMERIŠKEGA RUDEČEGA KRIŽA V EVROPI.

Washington, D. C. — Osobje "Ameriškega rudečega križa" je še vedno na delu v Evropi, da pomaga od vojne prizadetim krajem. Število vslužbenec "Ameriškega rudečega križa" v Evropi znaša okrog tisoč. Od teh je še vedno v poslednjih 140 v Jugoslaviji, največ v Srbiji in Črnigori, kjer vlada še največje pomaganje, bolzni in lakota. Kakor hitro se pa razmere v kaki deli zboljšajo, odidejo vslužbenec rudečega križa in prepuste svoje delovanje domačim dobredelinim ustavom in organizacijam.

Po poročilih so najbolj žalostne razmere na Poljskem in v baltskih državah, kjer vlada veliko pomaganje in razne načeljive bolzni se rapidno razširjajo. Velika beda vlada tudi v Južni Rusiji, kjer je bilo pred kratkim pozornice velikih bojev med soyjetiškimi in Denkinovimi armadami.

Veliko vslužbencev je v Parizu, kjer je tudi glavni stan "Ameriškega rudečega križa" in od kjer razposajajo vse potrebujoče, kot obliko, živila in zdravila. Na Dunaju so poslali raznih potrebnih že za približno en milijon dvesto tisoč dolarjev.

Največja naloga čaka "Ameriški rudeči križ" sedaj v Rusiji, posebno še v pokrajnah ob Baltskem morju in Černem ter Kaspiškem morju. Organiziral se je tudi poseben odbor, ki posveča največjo pozornost preskrbi otrok v gotovih delih Evrope, ki so bile prizadete direktno od vojne.

OTROCI PRI NEVARNEM DELU ŽRTEV EKSPLOZIJE.

Newfield, N. J. — Eksplozija je nastala v poslopju, v katerem je mlada žena izdelovala torpede, ki služijo otrokom za strelenje na 4. julija. Eksplozija je ubila njo in dva otroka, ki sta se igrali zraven nje. Škoda, da vse ne pove, je bila mlada delavka mati otrok, ki sta se takrat seznamila z dobrotami današnjega produksijskega sistema. Delavnica je bila navadna lesena baraka in razstrela jo zdrobila na kose, tako da ni poznati, kje je stala baraka, aka bi eksplozija ne razorala tudi zemlje.

DELAVSKA ZMAGA PRI PRIMARNIH VOLITVAH.

Burlington, Iowa. — Politično organizirano delavstvo v delavski stranki je postavilo županskim kandidatom Thomas J. Smithu, ki je prejel pri primarnih volitvah tako izredno visoko število glasov, da bo prav zanesljivo izvoljen županom. Pripravniki stranki političnih strank so vseledi želeli volilnega boja silno pobiti, kajti spoznali so, da se delavstvo v tem mestu ne da več vleči za nos od profesionalnih političarov. Vsi kandidatje, ki jih je imenovala delavska stranka, pridejo v glavnih volitvah na glasovnico.

ZADRUŽNOSTV LETA 1769.

Chicago, Ill. — Prva zadružna prodajalna je bila ustanovljena že leta 1769 v Fenwicku, na Škotskem. Ustanovili so jo stavkarji neke predniece, ki so se moralni podati veleprodajnikom in katerih stavka je bila izgubljena. Ker niso mogli, izhajati s plačo, so ustanovili zadružno prodajalno, da so dobivali cenejša živila. Ustanoviteljev je bilo 15, ki so tudi izdelali prva pravila za to zadružno prodajalno.

V nekako 150 letih po ustanovitvi te prve zadružne prodajalne je zadružništvo tako razširilo, da danes ni nobenega civiliziranega naroda, ki bi ne imel zadružne prodajalne. Na prvem mestu so pa gotovo škotske zadružne prodajalne.

MORNARIŠKI ODSEK NI ODOBRI NAČRTA MORNARIŠKEGA TAJNIKA.

Washington, D. C. — Zborni mornariški odsek ni sprejel vseh priporočil mornariškega tajnika Danielsa. Mornariški departement je priporočil, da se v bodočem letu izda za mornarico \$558,906,269, zborniški odsek je pa dovolil le \$425,290,574.

Mornariški tajnik Daniels je povabil pred odsekom, da ne preti nevarnost od Japonske, kljub temu je pa priporočil, da se utrdi otok Guam in zgradi še druge obmorske urdbe v Pacifiku.

Odsek je skoraj pri vseh postavkah nekaj odrezal, da tako prihrani na izdatkih.

ZOPET JE VODJA MEHIŠKIH BANDITOV ODPOTOVAL K VELIKI ARMADI.

Agua Prieta, Sonora. — Mehinski vladni vojaki so ustrelii Jesus Alvarezu, ki je vodil na svojo pet banditske čete v južni Sonori in je bil pristek banditskega četa Villa.

SKRIVAJTE NABITO STEEL-NO OROŽJE PRED OTROCI!

Charleston, W. Va. — Ernest Miller je ustrelii kokoš, na katere postavil puško v kot. Do pustike je prilezel njegov triletji sinček in jo sprožil. Strel je zadel Millerja v trebuli tako nesrečno, da je umrl.

ALI SE BOBO AMERICANI RES SPREMENILI V INDJANCE, ČE SE USTAVI IZSELJEVANJE V AMERIKO?

Chicago, Ill. — Frederick Starr, profesor na češki univerzi, ki predava antropologijo, pravi, da bodo Američani postali rdečekozeli, če se ustavi izseljevanje v Ameriko. Dejal je, če je njegova teorija pravilna, tedaj Indijanci niso domačini, ampak so se naselili sem z otokov v Južnem Pacifiku, iz Japonske in Azije.

Profesor Starr pravi, da Darwinov praočoker ni živel na ameriškem kontinentu. Če so bili Indijanci raznih plemen, ki so se naselili v Ameriki in so postali rdeči, tedaj se lahko to zgodi tudi s sedanjimi prebivalci.

STIRJE MOHVARJI SO IZGUBILI ŽIVLJENJE NA PONESCIENI POTAPLJACI.

San Diego, Cal. — Poveljnik James R. Webb in še trije mornarji so storili smrt, ko se je pogrenila potapljača "H-1" ob vhodu v zaliv Magdalene.

JEKLARSKI MAGNATI ZO PET POVISUJEJO MEZDO.

Youngstown, O. — V tovarnah, v katerih izdelujejo pokositerasto pločevino bodo povisili mezzo-nadzornim delavcem za devet odstotkov, delavecem pri kositru pa za deset odstotkov. Povišanje velja za marec in april.

ČEDEN URADNIK ZA LEVEDENJE PROHIBICIJE.

New York, N. Y. — Steward M. McMullin, prohičljivski uradnik, je bil obtožen po državnem pravniku umora prve vrste, ker je pri neki hišni preškovali po žganju ustrežil šoferja Henry Cariltona. Državni pravnik

izjavlja, da je pregledal tudi njegovo preteklost in pronašel, da je McMullin že sedel zaradi ropa v Sing Singu.

DELAVSKA ČETE OBLEGAJO BERLIN.

(Nadaljevanje s 1. strani.)
jajo, da je ta armada pripravljena za napad na Berlin, ako Ebert ne izroči vlade sovjetu. Iz Lipskega poročajo, da se je v Halle-on-Salu zbralo 12,000 delavcev, oboroženih s puškami in ročnim granatami.

Iz Aix-la-Chappela je prila včeraj depesa, da so spartakovci okupirali Essen. Sovjetska vlada je bila oklicana v Oberhausen, Gelsenkirchen, Dortmund, Hamm, Barmen, Elberfeld in v drugih krajih južnozapadne Nemčije. Vladne čete, ki so po begnile iz Essena, se so zatekle v varstvo angleške okupacijske armade in Angleši so jih razorozili.

Brozavka iz Hamburga se glasal, da je tja dospel dr. Kapp. Vest, da je general Luettwitz izvršil samomor, se še ponavlja.

Pariz, 21. marca. — Nemška komisija v Berlinu je naprosila zaveznike, da naj zasedejo neutralno zono ob Reni. Proknja je bila izročena poslanškemu svetu. Francija zahteva, da njene čete takoj okupirajo premogovno okrožje Ruhr, toda Anglia, Amerika in Italija so proti temu.

London, 21. marca. — Angleški poslanci Kilmarnock v Berlinu je izjavil, da Nemčija ne bo dobila živil in drugih potrebujočih mitri kreditna težko časa, dokler ne vzpostavi red in mir v deželi.

Berlin, 21. marca. — Dejstvo, da je Ebertova vlada dala radikalne koncesije neodvisnim socialistom, daje upanje, da se bodo tudi spartakovci pomorili. Ebertovi ministri so danes prišli v Berlin.

S PARNIKOM V JUGOSLAVIJO.

Na 31. marca ima odpeljti parnik PANONIA na Dubrovnik v Dalmacijo. To nudi potnikom priliko, da se pripeljejo s parnikom prav v Jugoslavijo.

New York — Havre ali Cherburg.

9. marca — Royal George	17. aprila — Coronia
10. marca — La Touraine	22. aprila — Rochambeau
18. marca — La France	24. aprila — La Touraine
19. marca — Rochambeau	1. maja — La-Lorraine
20. marca — Mauretania	1. maja — Imperator
27. marca — La Lorraine	New York — Trat.
30. marca — Saxonie	9. marca — President Wilson
3. aprila — La Savoie	30. marca — Argentina
10. aprila — La Fayette	5. aprila — Belvedere.
14. aprila — Royal George	New York — Dubrovnik
14. aprila — La France	30. marca — parnik Panionia.
17. aprila — Mauretania	

Navedeni voral red je podprtven spremembam, saj je dobro, da vsak potnik piše naprej po pojasnilu.

Potni listi. — Potnikom preskrbin potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje.

Prenočišče. — Snažno, udobno in varno prenočišče po priznani ceni dobiti pri meni za časa bivanja v New Yorku.

Iz starega kraja. — S parnikom La Savoie so prišli v Ameriko prvi slovenski naseljenici, kateri sem poslal karte. Ako želite tudi vi dobiti sem svoja sorodnike, mi pišite.

Pošiljanje denarja.

200 kron za	\$ 2.00	100 lir za	\$ 8.25
500 kron za	4.80	500 lir za	29.50
1,000 kron za	9.60	1,000 lir za	59.00
10,000 kron za	93.00	1,000 lir za	59.00

Načrti za potovanje.

Načrti za potovanje

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

RESOLUCIJA LJUBLJANSKEGA SOCIJALISTIČNEGA ŽENSTVA.

Na ženskem shodu, ki se je vršil 11. jan. v "Mestnem domu", je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija:

Na javnem ženskem shodu v "Mestnem domu" dne 11. jan. 1920. zbrano ljubljansko ženstvo protestira najodločnejše proti popolni nedelavnosti merodajnih činiteljev glede ureditve draginjskega vprašanja ter zahteva:

1. Da se store najenergičnejši koraki za pospešitev izmenjave blaga z deželami, ki se z nami gospodarsko izpoljujejo, in da se dvigne v notranjosti države promet na železnicah.

2. Da ukrene vlada vse potrebe, da se dvigne v deželi za vsako ceno industrijska proizvodnja, zlasti proizvodnja železa, sladkorja, soli in premoga, ter da se izkoristijo električne naprave v Sloveniji, ki so do malega že izgotovljene.

3. Da se izmenja kronska čin najpreje za dinar v razmerju 1:1, ker bi vsaka drugačna izmenjava nestalnost valute povečala položaj proletariata pa poslabšala.

4. Da se ukrene proti neznanim cenam sledeči korak:

A) Pri vladah in pokrajinskih oblastih naj se osnujejo draginjski uradi, ki naj dobre pregled nad zalogami živil in zasedajočim gibanjem cen. Socijalistična stranka naj osnuje povsod draginjske odseke, v katere naj se pritegne tudi ženstvo in katerih nalog naj bo, iti tem uradom na roko.

B) Velike zaloge živiljenjskih potrebščin naj se dajo takoj pod zaporo, ter oddaja te po maksimalnih cenah.

C) V verižniške svrhe nakopljene zaloge naj se brez pogojno zaplenijo, in brezplačno med najrevnejše sloje porazdele.

D) Verižniki, to je vsi nepotrebeni prekupevalci naj se brez izjemno izčemejo iz mest, da se s tem olajša stanovanjska beda.

E) Določi naj se višina v skrajnem slučaju dopustnih trgovskih dobičkov. Vse te dobičke

ke presegajoče rente, naj se konfiscirajo in porabijo za podporo onim, katerih eksploatacija je valed nemoralnega gibanja cen ogrožena. To velja še pri vrsni za izvozne carine.

F) Vse cene morajo biti v državnih ali na vidnem mestu označene.

5. Socijalistično delavstvo bo storilo vse, da prenagamo ognome povojne težave in da se ubijejo njih nezdravi izroki. Obenem pa se obrača proti onim ljudem in strankam, ki se pečajo z vprašanjem draginje z očitnim namenom, da bi razdrojili in oslabili naše vrste, ter s tem početjem lahkomisljeno podpirajo nepošteno postopanje verižnikov in navijalcov cen.

Zbrano ženstvo protestira končno odločno proti vladni nameri, da bi s novim volilnim zakonom odseparilo ženstvo za svoje volilno pravo. Odločno zahteva, da se tudi ženstvu prizna neomejena volilna pravica, kar to zahteva socialistična stranka, to se pravi da zahteva splošno, direktno, enako in tajno volilno pravico po najobsežnejšem propisu za vse državljanje moškega in ženskega spola od 21. leta naprej.

Shod pozivlje ženstvo, da se vse združi v socialistični stranki ter skupno s svetovnim proletarijtom poseže najenergičnejše v boju za doseg vseh človeških pravic.

Prehrana. Dr. Korošec je bil pred več časa prehranjevalni minister. Naročal je kot tak v Ameriki najrazličnejše "potrebitine", ki še le sedaj prihajajo v našo državo. Kakor vemo iz pozitivnega vira, je nedavno prispevala takšna posliljatev, ki seve obsegata najnajveč potrebitine za naš narod, ki je: pudér za lepotice, modere, kravate in tako robo. Ako nam "Slovenec" ne verjame, naj vpraša minister dr. Veljković in Buščega, ki bodeta za to kot prid navedena.

Marikare. — roparji. Pustni vesi so porabili štiri kot vojaki maskirani zlikovci za rop pri milanieri v Selih pri Dobrunjah. Pozno v noč med 10. in 12. uro so stopili Roman Režek, klučar garnizijskih zaporov v Ljubljani, Jože Kosec in brata Pohutnika kotmaškar, oblečeni v slabe vojaške enlige z revolverjem, sekiro

in štajonet. "Denar ali smrt!" so zavpili nad prestrašeno ženo in ji odnesli razno oblike, perilo in 800 K denarja.

Inozemstvo.

Ekskajzer Žaga, pijo, žaga, pijo...

Ameronjen, Holandija. — Bivši nemški kajzer je vselel vrtine dogodkov v Nemčiji postal tako neroven, da je začel pijačevati. Prej je Viljem pil vino le pri jedi, zadnje dni pa ima pijačo na dvorišču, kjer žaga drva in vsak čas preneha žagati in se tolazi z vinom.

Mirovno pogajanje med Rusijo in Rumunsko.

Moskva, Rusija. — Mirovno pogajanje z Rumunijo je odločeno, ker zadnja noč sprejeti predloga, da bi se mirovna konferenca vrnila v Moskvu. Češčerin je 18. t. m. sugestiral, da se konferenca vrnila v Karkov.

Nova gonja proti Irskem.

London. — V soboto je bilo aretiranih veliko število vodilnih republičanov na Irskem. Naloženi so bili na ladje in odpeljani na Angleško.

Turški parlament je začrtjal.

Carigrad. — Turški poslanec so 20. t. m. zaključili zborovanje parlamenta iz protesta proti okupaciji Carigrada in deportiranju voditeljev nacionalističnega gibanja.

Irski župan v Corku ustreljen.

London. — V soboto ob eni urici jutri je več maskiranih moških udrl v stanovanje Thomasa McGurina, župana v Corku na Irskem. Njegova žena je na zvonenje odprla vrata in dva maskirana sta jo držala, medtem ko so ostali šli v spalnico in ustrelili župana v prsi. V par minutah je bil mrtav. — Umor je velika zagonetka, kajti McGurin je bil strastni sifajnovec, ki se je udeležil irske revolte leta 1916. in potem je bil dolgo časa interniran na Angleškem.

Ententa zahteva izgon ekskajserja.

Haag, Holandija. — Iz zanesljivih virov se poroča, da ententa

dirjali vsak hip od večjih krdel k temnim oddelkom pešev, in javljali častnikom, kje se imajo nastaniti.

Topot in razgetanje konj, krik, klic, čum tisečih glasov in gluhi ropot topov, so razločno bili ob nesku obležencev, ki so stali doslej mirno na obzidju in gledali z začudenimi očmi na to veliko gibanje in kretanje sovražnikove vojske.

Naposled dospo tudi polki pešev ter obklicojo trdnjava. Oddelek vojske plane na Čenstohovsko, marveč pristavo, pripadajočo samostanu, v kateri ni bilo nikogar, razunek nekoliko kmeter, zaprtih v sobah. Polk Fineev, ki je prvi dosegel tisk, je planil na neoborožene kmete. Vladiči so jih za lase iz koč ter morili upornež brez usmiljenja. Ostale pa so pregnali iz pristave in jezdci so jih razpršili na vse štiri vetrave.

Muellerjev parlamentar je se enkrat zatrabil pred cerkvenimi vratmi, toda branitelji so odgovorili pri pogledu na borbo in vojaško okruto v Čenstohovski na to s topovim ognjem.

Ko so bili pregnani domači prebivalci iz svojih stanovanj, so se nastanili v njih Švedje. Radi tega je bilo treba koj razdreti te stavbe, da bi sovražnik v njih ne našel zavetja. Samostansko obzidje se je torej nakrat pokrilo z dimom; grom topov je potresel ozračje, da se je kar obzidje streslo, da so štipe zažvenketale v oknih. Ognjene bombe, podobne belim oblačkom, so štigale po zraku padale na švedska skrivališča razdirale stope, strehe, stene, in kmalu so se valili kvišku stebri dima s prostorov, kamor so padale kroglice.

Stavbe je zajel požar.

Komaj razstavljeni švedski polki so bežali na vso sapo iz zavetišč ter se razškropili na vse strani. Med švedskimi vrstami je zavladala nereda. Treba je bilo odstraniti se nepostavljene topove ter zavarovati jih pred streli. Mueller je kar osupil; ni se nadaljal takega sprejema, niti ni pričakoval takšnih topničarjev na Jasni Gori.

Med tem je napočila noč. Ker je sovražnik potreboval miru, da uredi svojo vojako, je poslal trobentača s prosinjo za premirje.

Menih so mu je dovolili brez pogojno.

Ponoči pa so se gledale na to začgali še ogromni skedenj, z obilnim skladisčem živeža, v katerem se je bil nastanil polk vestniški.

Požar je zajel poslopje tako urno, strelci so padali drug za drugim tako gosto, da niso utegnili vojaki odnemti pušk, niti nabojev, kateri so se razšpeli v ognju in raznašali daleč naokrog goreče glavnje.

Švedje niso spali po noči; delali so priprave, kopali nasipe, polnili koše z zemljo ter razstavljali tabor. Vojaki, utrjeni v vojski, hrabri in vstrajni po naravi, niso pričakovali z veseljem drugega dne. Že prvi dan je prišel poraz.

pošlje novo noto holandski vladu z zahtevo, da mora biti Viljem Hohenzollern izgnan iz Evrope.

Tajnik holandske vlade Kan je bil v petek na Wieringen, kjer je govoril z županom in bivšim nemškim kraljcem. Kot poročajo, je Kan zahteval, da mora ekskronprinc podpisati izjavo, da bo neutralen in da se ne bo meseč v politični zadevi v Nemčiji. Vojaška straža okrog Bentinega vega građu v Amerongenu, kjer je nastanjen bivši kajzer, je bila zadnjih dne potrojena.

Protimilitaristična in anarhistična društva v Holandiji so raznirala protestne demonstracije na 30. marca proti bivšemu Hohenzollernu na holandskih tleh.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO

navadne delavce za stalno delo; dobra plača, kdor hoče delati pri nas za:

pakiranje, samokolničarje, pomočniki pri strojih, zlaganje in prebiranje, prati okna, voditi elevator, pometači, razlagati iz vozov.

Vsa ta in še mnogo drugih del se dobijo pri nas, kdor ima le kolikočink skupanje za delo.

Tovarna je v bližini Clybourn, Ashland in Belmont poučne kazne.

Oglasite se v Employment uradu med 8 uro zjutraj pa do 4:30 popoldne.

Torej oglasite se pri:

STEWART-WARNER SPEEDOMETER CORP.

1828 Diversey Parkway,

Chicago, Ill.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO

delavce za delo na lesnem dvořišču (Lumber Yard) in v oddelku pri žagi.

Stalno čisto delo. Dobra plača.

Prilika za napredek.

Oglasite se pri:

HARRIS BROS.

35th and Iron Sta.

pri vrati Lumber jarda, upravitelje za Mr. Snell.

Potrebujemo dekleta nad 16 let stare za delo v čisti tovarni. Nobene skušnje se ne zahteva.

D. J. REX & CO., Boyd & Locust Sta., Pittsburgh, Pa.

POTREBUJEMO

delavce za drženje stare barve z AUTOMOBILOV

Oglasite se pri:

STAVER MOTOR CAR CO., 100 West Garfield Blvd., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

možke delavce za delo v naši veliki gumijevi tovarni na zapadni strani. Dobra plača. Dobro delovno stanje. Oglasite se pri:

MECHANICAL RUBBER CO., 2639 W. Grand Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

ženske delavke, manj kot 45 let stare, za razne tovarniške dela v gumijevi tovarni na zapadni strani. Dobra plača. Dobro delovno stanje. Oglasite se pri:

MECHANICAL RUBBER CO., 2639 West Grand Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

DELAVCE ZA DELO v živarni medenine. Najvišja plača. Stalno delo.

Oglasite se pri:

STROMBERG MOTOR CO., 64 E. 25th Street, Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

dekleta za učenje pri šivanju rokavic; tudi že učene se sprejmejo za delo pri življenju stroju na golišu silo. Dobra plača.

ELLY, MINN.

POTREBUJEMO

dekleta za učenje pri šivanju rokavic; tudi že učene se sprejmejo za delo pri življenju stroju na golišu silo. Dobra plača.

EISENDRATH GLOVE CO.

2001 Elston Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

dekleta za spončno delo v pekarji. Nobene skušnje se ne zahteva.

Delo po dnevnu. Oglasite se pri:

1007 W. Congress St., Chicago.

POTREBUJEMO

delavce za delo pri strojih za Lathe in Turret Lathe izdelovalce.

Oglasite se pri:

4354 W. Kinzie St.

Chicago, Ill.